2022. október 6., csütörtök

P9_TA(2022)0351

A jelenlegi humanitárius és emberi jogi helyzet Tigrében, Etiópiában, különös tekintettel a gyermekek helyzetére

Az Európai Parlament 2022. október 6-i állásfoglalása az etiópiai Tigrében a közelmúltban kialakult humanitárius és emberi jogi helyzetről, különös tekintettel a gyermekek helyzetére (2022/2858(RSP))

(2023/C 132/10)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tigréről és Etiópiáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a 2020. november 26-i [1] és 2021. október 7-i [2] állásfoglalására,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel az emberi jogok és a népek jogainak afrikai chartájára,

— tekintettel a polgári lakosság háború idején való védelméről szóló 1949-i negyedik Genfi Egyezményre, és annak 1977. és 2005. évi kiegészítő jegyzőkönyveire,

— tekintettel a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi ENSZ-egyezményre, valamint annak 1967. évi jegyzőkönyvére,

— tekintettel az etiópiai emberi jogi bizottság/az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosa Hivatalának 2021. november 3-i jelentésére a nemzetközi emberi jogi, humanitárius és menekültügyi jognak az az Etiópia Demokratikus Szövetségi Köztársaság Tigré régiójában zajló konfliktusban részt vevő valamennyi fél által elkövetett állítólagos megsértése ügyében folytatott közös vizsgálatról, valamint az etiópiai emberi jogi bizottság 2022. március 11-i, az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jog Etiópia Afar és Amhara régióiban 2021 szeptembere és decembere között elkövetett megsértéséről szóló jelentésére,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 2021. december 17-i határozatára, amely emberi jogi szakértőkből álló nemzetközi bizottság létrehozásáról rendelkezik az etiópiai konfliktusban részt vevő valamennyi fél által 2020. november 3. óta elkövetett jogsértésekre és visszaélésekre vonatkozó állítások alapos és pártatlan kivizsgálása céljából,

— tekintettel az Etiópiával foglalkozó, emberi jogi szakértőkből álló nemzetközi bizottság 2022. szeptember 19-i jelentésére,

— tekintettel a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményre (UNCRC),

— tekintettel a Cotonoui Megállapodásra,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel ez a 23 hónapos konfliktus olyan mély válságot és szenvedést hozott, amelyet teljes egészében emberek okoztak, és amely ezért megelőzhető lett volna; mivel a konfliktus, az aszály és az országon belüli tömeges elvándorlás miatt a humanitárius helyzet Etiópiában továbbra is drámai; mivel 2022. augusztus 24-én etióp szövetségi harci repülőgépek egy óvodát bombáztak a tigréi Mekellében, és a támadásban gyermekek haltak meg;

B. mivel az etióp szövetségi kormány 2022 márciusában ugyan humanitárius tűzszünetet hirdetett, és részben feloldotta Tigré humanitárius ostromát, de továbbra is hiány van az alapvető cikkekből, többek között élelmiszerből, gyógyszerekből és üzemanyagból;

C. mivel a Tigrében zajló konfliktustól a kiszolgáltatott csoportok, különösen a nők és a gyermekek szenvednek leginkább, és sürgős védelemre szorulnak; mivel a tigréi gyermekek súlyosan megszenvedték az éhínség, az erőszak hatásait, az orvosi ellátás és az oktatás hiányát, a családok szétszakadását, a kényszerű költözéseket és általában a tartós traumát;

---

[1] HL C 425., 2021.10.20., 132. o.
[2] HL C 132., 2022.3.24., 205. o.

D. mivel 2022. október 1-jén az Afrikai Unió (a továbbiakban: AU) felkérte az etiópiai kormányt és a tigréi hatóságokat, hogy 2022. október 8-án tartsanak béketárgyalásokat Dél-Afrikában; mivel ezeket a béketárgyalásokat az AU különleges képviselője, Olusegun Obasanjo segíti elő a korábbi kenyai elnök, Uhuru Kenyatta és Dél-Afrika korábbi elnökhelyettese, Phumzile Mlambo-Ngcuk támogatásával; mivel 2022. október 5-én Etiópia kormánya elfogadta ezt a felkérést;

E. mivel a nők és a gyermekek folyamatosan célpontjai a tervezett és véletlenszerű bombázásoknak, lövöldözéseknek, mészárlásoknak és egyéb erőszakos háborús cselekményeknek, valamint a konfliktusban részt vevő valamennyi fél által elkövetett etnikai erőszaknak;

F. mivel valamennyi harcban álló fél továbbra is széles körben alkalmazza a nőkkel és lányokkal szemben a nemi erőszakot és más szexuális erőszakot, a halálos fenyegetéseket, az etnikai gyalázkodást és a szexuális rabszolgaság céljából való fogva tartást; mivel a belső menekültként élő nők és gyermekek fokozottan ki vannak téve az emberrablás és a szexuális kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem veszélyének;

G. mivel e folytonosan változó konfliktusban az egyetlen állandót az emberi jogok, a humanitárius jog és a menekültjog súlyos, a konfliktusban részt vevő valamennyi fél általi állítólagos megsértéséről szóló rengeteg beszámoló jelenti; mivel közel félmillió etióp ember vesztette életét erőszak és éhínség következtében, és több mint 1,6 millió ember kényszerült elhagyni lakóhelyét e konfliktus miatt; mivel a háború kezdete óta civilek százezrei kényszerültek lakóhelyük elhagyására, váltak jogellenes gyilkosságok, szexuális és nemi alapú erőszak, tömeges önkényes fogva tartás, fosztogatás vagy emberrablás áldozatává, és civilek százezreitől tagadták meg a humanitárius segítségnyújtást és az alapvető szolgáltatásokat, például a segélyek fosztogatása és katonákhoz való átirányítása révén;

H. mivel ötévesnél fiatalabb tigréi gyermekek harmada és a várandós és szoptató nők fele alultáplált; mivel Etiópiában mintegy 20 millió ember szorul humanitárius segítségre, akiknek közel háromnegyede nő és gyermek; mivel Etiópiát 1981 óta a legsúlyosabb aszály sújtja, ami a becslések szerint 7,4 millió ember élelmiszer-ellátását veszélyezteti súlyosan;

I. mivel az etióp katonai erők által fenntartott blokád következtében kialakult ellátási hiány miatt Tigrében visszaesett a rutinszerű vakcinázásban részesülő gyermekek százalékos aránya; mivel egyre gyakoribbak az olyan halálos betegségek, mint a kanyaró, a tetanusz és a szamárköhögés;

J. mivel Tigrében összesen 1,39 millió gyermek esik ki az oktatásból az etióp polgárháború miatt; mivel Tigré oktatási rendszerében tartós károkat okoz az iskolarendszeren belüli rengeteg haláleset és nagymértékű pusztítás; mivel 346 férfi és 1 798 nő, összesen 2 164 olyan személy halt meg, akik az oktatási ágazathoz kötődtek, köztük diákok is;

K. mivel a konfliktus kezdete óta szisztematikusan akadályozták a humanitárius szervezetek konfliktusövezetekbe való bejutását annak ellenére, hogy a nemzetközi közösség és a humanitárius szervezetek többször felszólítottak az érintett érdekelt felek akadálytalan, állandó és biztonságos bejutásának biztosítására; mivel a humanitárius dolgozók a konfliktusban részt vevő valamennyi fél által elkövetett erőszak célpontjai; mivel a konfliktus kezdete óta legalább 23 humanitárius dolgozó vesztette életét;

L. mivel a valós idejű információkhoz való hozzáférést súlyosan akadályozták a kormány által bevezetett korlátozások, többek között a hírközlési csatornák leállítása és a tigréi eseményekről való tudósítás megakadályozása, majd az Afar és Amhara régiókból való tudósítás megakadályozása, miután a konfliktus oda is átterjedt; mivel ezek a kommunikációs zavarok és a független megfigyelők konfliktus által érintett területekre való fizikai bejutásának korlátozása súlyosan akadályozták az emberi jogi visszaélések dokumentálását;

M. mivel az ENSZ Etiópiával foglalkozó, emberi jogi szakértőkből álló nemzetközi bizottsága 2022. szeptember 19-én jelentést tett közzé, amelyben arra a következtetésre jutott, hogy alapos okkal feltételezhető, hogy a konfliktusban részt vevő felek háborús bűncselekményeket és emberi jogi jogsértéseket és visszaéléseket követtek el;

N. mivel Eritrea rendkívül destruktív szerepet játszott ebben a konfliktusban, és hozzájárult annak eszkalálódásához azáltal, hogy maga is belépett a tigréi konfliktusba; mivel 2022 szeptember vége óta egyre több médiatudósítás számol be egy Észak-Tigrébe történő újabb eritreai behatolásról;

O. mivel 2022 szeptemberében a Tigréi Népi Felszabadítási Front és az etióp kormány jelezte hajlandóságát egy Afrikai Unió által vezetett békefolyamatban való részvételre;

1. ismételten felszólít az összetűzések azonnali, előfeltételek nélküli beszüntetésére és tűzszünet megkötésére Tigrében és a szomszédos régiókban;

2022. október 6., csütörtök

2. felszólít annak biztosítására, hogy a humanitárius segítség azonnal, teljes körűen, biztonságosan és tartósan eljuthasson a régióban zajló konfliktus által érintett valamennyi emberhez;

3. határozottan üdvözli az AU 2022. október 8-i dél-afrikai béketárgyalásokra való meghívását; ösztönzi valamennyi felet, hogy fogadják el ezt a meghívást, és jóhiszeműen, a párbeszéd, a megbékélés és a béke szellemében kezdjék meg a tárgyalásokat;

4. felszólít az alkotmányos rend azonnali visszaállítására és egy, a tűzszünet betartásának ellenőrzésére szolgáló mechanizmus létrehozására; támogatását fejezi ki az Etiópiában zajló konfliktus lezárására irányuló, különösen az AU közvetítésével megvalósuló valamennyi diplomáciai erőfeszítés iránt;

5. határozottan elítéli, hogy a hadban álló felek szándékosan veszik célba a polgári lakosságot, és hogy bizonyos felek a jelentések szerint gyermekeket toboroznak; emlékeztet arra, hogy a polgári lakosság elleni szándékos támadások, a gyermekek elleni támadások, valamint a gyermekkatonák toborzása és bevetése háborús bűncselekménynek és emberiesség elleni bűncselekménynek minősülnek;

6. elítéli az eritreai erők Tigré elleni invázióját; elítéli az eritreai erők által az etiópiai háború során elkövetett háborús bűncselekményeket és emberi jogi jogsértéseket; sürgeti az eritreai kormányt, hogy azonnali és állandó hatállyal vonja ki erőit Etiópiából, és biztosítsa a háborús bűnökért való elszámoltathatóságot;

7. felszólítja az etióp hatóságokat, különösen a szövetségi kormányt, valamint a Tigrében, Amharában és Afarban működő regionális kormányokat, hogy tartsák magukat a legmagasabb szintű emberi jogi normákhoz, kiemelten foglalkozzanak a legkiszolgáltatottabbak, különösen a gyermekek és a nők ellen elkövetett súlyos háborús bűncselekményekkel, és az ENSZ gyermekjogi egyezményével összhangban védjék meg a fiatalokat;

8. megdöbbentőnek tartja a gyermekekkel, nőkkel és férfiakkal szemben valamennyi háborús fél által elképesztő számban elkövetett nemi erőszakról és szexuális erőszakról szóló beszámolókat; felhívja a figyelmet a tigréi, amharai és afari gyermekek etnikai alapon történő meggyilkolásáról és megcsonkításáról szóló jelentésekre, mely tettek háborús bűncselekménynek és etnikai tisztogatásnak minősülnek, és mély aggodalmát fejezi ki e beszámolók miatt;

9. megismétli valamennyi fél erőihez intézett felhívását, hogy tartsák tiszteletben a nemzetközi emberi jogokat, valamint a nemzetközi humanitárius és menekültjogot; felhívja az etióp szövetségi kormányt és a tigréi regionális kormányt, hogy biztosítsák a folyamatban lévő konfliktus során elkövetett háborús bűncselekmények elkövetőinek elszámoltathatóságát; kitart amellett, hogy a helyi és nemzetközi szereplők, különösen az etióp emberi jogi bizottság és az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa (UNHRC) között együttműködésre van szükség a háborús bűncselekmények és az emberiesség elleni bűncselekmények valamennyi formájának túlélői és áldozatai számára nyújtott jogorvoslat biztosítása érdekében;

10. kéri, hogy Etiópiában minden lány és nő hozzáférjen a szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz; sürgeti az EU-t és a tagállamokat, hogy növeljék a szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal kapcsolatos szolgáltatások és különösen a fogamzásgátlás és a biztonságos abortuszhoz való hozzáférés támogatását, különös figyelmet fordítva a hozzáférés biztosítására a háború és humanitárius katasztrófa által sújtott etiópiai régiókban; felhívja az etióp kormányt, hogy tegyen eleget azon kötelezettségvállalásának, hogy kivizsgálja a konfliktus során az összes harcban álló fél által elkövetett nemi alapú erőszak számos súlyos esetét;

11. aggodalmát fejezi ki azon jelentések miatt, amelyek a gyermekházasságok, a gyermekmunka, az emberkereskedelem és a tranzakciós szex terjedéséről szólnak, amelyek kétségbeejtő eszközként szolgálnak a túléléshez Etiópia háborús és humanitárius katasztrófák által sújtott régióiban;

12. felszólít a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Tigrében, Amharában, Afarban és Eritreában történő elrablása, emberkereskedeleme és szexuális kizsákmányolása elleni fellépésre, valamint arra, hogy minden áldozat számára nyújtsanak segítséget és védelmet faji vagy etnikai hovatartozáson, állampolgárságon, fogyatékosságon, életkoron, nemen vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés nélkül;

13. sürgeti az EU-t és tagállamait, hogy növeljék a nők és gyermekek, köztük a nemi erőszakból született gyermekek sürgősségi rehabilitációs központjainak támogatását, amelyek védik és rehabilitálják a nemi alapú erőszak, az emberkereskedelem és a szexuális kizsákmányolás túlélőit; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy menedéket, pszichoszociális szolgáltatásokat és szakképzést biztosítsanak a túlélők számára, és további támogatást kér a meglévő menedékhelyek számára;

14. emlékeztet arra, hogy a bírósági eljárás nélküli kivégzések, az erőszakos eltüntetések, az önkényes fogva tartások, a kínzás és bántalmazás, a kényszerű lakóhelyelhagyás, a szexuális és nemi alapú erőszak, a nemi erőszak és a csoportos erőszak, a segélymunkások elleni támadások, a polgári infrastruktúra, például iskolák és kórházak elleni támadások, valamint a köz- és magántulajdon megsemmisítése és fosztogatása a nemzetközi jog értelmében háborús bűncselekménynek minősülnek;

15. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák a kizárólag egyértelmű, átlátható, hatékony és mérhető referenciaértékeken alapuló nemzeti elszámoltathatósági kezdeményezéseket, amelyek biztosítják a független és pártatlan igazságszolgáltatást és elszámoltathatóságot az áldozatok és túlélők számára;

16. határozottan elítéli az éheztetés hadviselési módszerként való alkalmazását; emlékeztet arra, hogy az élelmiszer- és egészségügyi ellátás akadályozása és e szolgáltatások megtagadása emberiesség elleni bűncselekménynek minősül; emlékeztet arra, hogy a humanitárius segélyezés és segítségnyújtás az emberiesség, a pártatlanság, a semlegesség és a függetlenség elvén alapul;

17. ismételten felszólít az olyan alapvető közszolgáltatások teljes körű visszaállítására, mint a villamosenergia-infrastruktúra, a banki szolgáltatások, az iskolák és a kórházak, valamint felszólít a tigréi távközlési korlátozások azonnali feloldására;

18. felhívja a nemzeti és regionális hatóságokat, hogy biztosítsák a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek és menekültek jogát arra, hogy önkéntes alapon biztonságosan visszatérjenek otthonaikba vagy lakóhelyükre, és hozzanak létre egy tisztességes, hozzáférhető és független mechanizmust a lakhatást, vagyont és földet érintő veszteségek és károk megtérítésére; sürgeti az EU-t és tagállamait, hogy segítsék és támogassák a visszatérések megszervezését és nyomon követését;

19. határozottan elítéli, hogy a szükségállapot etnikai indíttatású letartóztatásokhoz, zaklatásokhoz, verésekhez és újságírók célba vételéhez vezetett; felszólít az önkényesen fogva tartott valamennyi újságíró azonnali szabadon bocsátására, valamint a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságának biztosítására; felhívja a harcban álló feleket, hogy biztosítsák a sajtóhoz való szabad hozzáférést, és tegyék lehetővé az újságírók számára munkájuk biztonságos elvégzését;

20. aggodalmát fejezi ki a régióban dolgozó független humanitárius dolgozók biztonsága és jóléte miatt; határozottan elítéli a humanitárius segélyszervezetek munkatársai és a kritikus infrastruktúra elleni támadásokat, valamint az ENSZ humanitárius segélyszállítmányainak folyamatos lefoglalását;

21. ismételten felszólítja az etióp kormányt, hogy írja alá és erősítse meg a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumát; hangsúlyozza, hogy független és pártatlan mechanizmusra van szükség a folyamatos jogsértések és az elszámoltathatóság kezelése érdekében;

22. felszólítja a harcban álló feleket, hogy haladéktalanul vessenek véget az összetűzéseknek, és előzetes feltételek nélkül kössenek hivatalos tűzszüneti megállapodást; ismételten arra hív fel, hogy a nemzeti párbeszéd a lehető leginkluzívabb, legszélesebb körű és legátláthatóbb legyen, bevonva a civil társadalom és az ellenzéki pártok képviselőit is, annak érdekében, hogy teljesüljön a megbékélés valódi katalizátoraként való működésre vonatkozóan kitűzött cél; sürgeti az EU-t és tagállamait, hogy teljes mértékben vegyenek részt a békefolyamatban a hiteles előrehaladás biztosítása érdekében;

23. tudomásul veszi az országban történt néhány pozitív fejleményt, például a 2022. március 24-i humanitárius fegyverszünetet és némely politikai foglyok szabadon bocsátását, a fegyverszünet során a humanitárius segítséghez való fokozott hozzáférést, valamint az etióp kormány és a tigréi vezetés nyilvános nyilatkozatait, amelyek szerint elkötelezik magukat az AU által vezetett béketárgyalások mellett;

24. üdvözli Olusegun Obasanjo, az AU Afrika szarváért felelős főképviselője megbízatásának megújítását; további lépéseket vár az AU magas szintű közvetítői triójának várható kinevezéséről szóló nyilatkozatokat követően annak érdekében, hogy prioritásként kezeljék az állandó tűzszünetről szóló megállapodást, a humanitárius segítség akadálytalan bejutását valamennyi területre, valamint az eritreai erők azonnali kivonását és az elszámoltathatóság és a belső megbékélés elősegítését; felszólít ezen közvetítők haladéktalan kinevezésére;

25. megismétli az EU-hoz és tagállamaihoz intézett azon felhívását, miszerint a globális emberi jogi szankciórendszeren keresztül fogadjanak el intézkedéseket az emberi jogok védelme érdekében, és fogadjanak el szankciókat az emberi jogi jogsértések elkövetőivel szemben;

26. hangsúlyozza, hogy a menekültek helyzete a régióban folyamatosan romlik; e tekintetben felszólítja az EU-t és valamennyi tagállamát, hogy nagyobb erővel támogassák a régióból történő áttelepítést, nyújtsanak humanitárius vízumot a veszélyeztetetteknek és könnyítsék meg a családegyesítést; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy biztosítsák a nemzetközi védelemhez való tényleges hozzáférést az EU-ban, és biztosítsák a nemzetközi védelmet kérő személyek alapvető jogainak tiszteletben tartását az uniós és a nemzetközi joggal összhangban;

27. támogatja, hogy a Bizottság 2020 decembere óta elhalasztotta az etióp kormánynak nyújtott költségvetés-támogatás folyósítását; felhívja a Bizottságot, hogy továbbra is nyújtson életmentő támogatást a régiónak, a civil társadalom és a független humanitárius szervezetek számára, és fokozza a gyermekek biztonságának biztosítására irányuló erőfeszítéseit; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a költségvetési támogatásnak a végrehajtási intézkedésekre való korlátozását annak érdekében, hogy lehetővé tegye a fejlesztési projektek folyamatos végrehajtását a konfliktusövezeten kívül;

28. mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa (ENSZ BT) nem kezelte hatékonyan az etiópiai és a régióbeli helyzetet; sürgeti az EU-t és tagállamait, hogy szólítsák fel az ENSZ BT-t, hogy tartson rendszeres nyilvános üléseket Etiópiáról és a régióról, és tegyen érdemi és határozott lépéseket a humanitárius segítség akadálytalan célba juttatásának biztosítása, a polgári lakosság védelmének lehetővé tétele, a nemzetközi jog súlyos megsértésének megszüntetése és elítélése, valamint az atrocitásokért való elszámoltathatóság biztosítása érdekében;

29. emlékeztet arra, hogy az EJT az etiópiai emberi jogi helyzetről szóló, 2021. december 17-én elfogadott S-33/1. sz. határozatában úgy határozott, hogy létrehozza az Etiópiával foglalkozó emberi jogi szakértők nemzetközi bizottságát (ICHREE); sürgeti az EU-t és tagállamait, hogy támogassák az ENSZ által az ICHREE számára biztosított megfelelő finanszírozást, és felszólítja az etióp szövetségi kormányt, hogy könnyítse meg az ICHREE akadálytalan hozzáférését; felhívja az EJT-t, hogy újítsa meg az ICHREE megbízatását, és biztosítson számára elegendő időt, valamint a szükséges technikai segítségnyújtást és költségvetési forrásokat megbízatásának teljesítéséhez, időbeli vagy földrajzi hatályának korlátozása nélkül;

30. elismeri az Emberi Jogi Szakértők Nemzetközi Bizottsága Etiópiáról szóló, 2022. szeptember 19-i jelentésének (A/HRC/51/46) megállapításait, amely dokumentálja a háborús bűncselekmények eseteit; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje és használja fel a következtetéseket és ajánlásokat, és felhívja az etióp hatóságokat, hogy ismerjék el ezeket az eredményeket az emberi jogok védelmének helyreállítására irányuló erőfeszítések és a háborús bűncselekmények áldozatainak nyújtott jogorvoslat érdekében; felhívja továbbá a konfliktusban részt vevő valamennyi felet, hogy hagyják jóvá az ENSZ emberi jogi tisztviselője és az etióp emberi jogi bizottság közös vizsgálatának ajánlásait;

31. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, Etiópia szövetségi kormányának és szövetségi parlamentjének, a tigréi hatóságoknak, Eritrea Állam kormányának, a Kormányközi Fejlesztési Hatóság kormányainak, az Afrikai Uniónak és tagállamainak, a Pánafrikai Parlamentnek és az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek.